

Tillægsregulativ Gudenå

Mattrup Å - Mossø december 2008

HØRSENS KOMMUNE

TEKNIK OG MILJØ

2008

Tillægsregulativ
Gudenå
Matstrup Å - Mossø
December 2008

Sags nummer 2008-019207

Indholdsfortegnelse

Indholdsfortegnelse	2
1. Grundlaget for tillægsregulativet	3
2. Betegnelse af vandløbet	3
3. Vedligeholdelse	3
4. Tillægsregulativets ikrafttræden	3
Bilag 1: Oversigtskort	6
Bilag 2: Baggrund for og konsekvenser af tillægsregulativet	7

Gudenåen
Udarbejdet december 2008 af:
Horsens Kommune
Naturafdelingen
Rådhusvej 4
8700 Horsens
Tlf. 76 29 29 29

1. Grundlaget for tillægsregulativet

Tillægget er udarbejdet på baggrund af lovbekendtgørelse nr. 789 af 21.

juni 2007 om vandløb (vandløbsloven), samt bekendtgørelse nr. 1437 af

11. december 2007, om regulativer for offentlige vandløb.

Regulativet for Gudenå, Matstrup Å - Mossø af 1. November 1988 er fortsat gældende

i det omfang bestemmelserne ikke ophæves eller ændres af dette tillægsregulativ .

Tillægget erstatter den del af kapitel 8. Vedligeholdelse i regulativet for

Gudenå, Matstrup Å – Mossø, der omhandler terminer for grødeskæring.

2. Betegnelse af vandløbet

Bestemmelserne i tillægget gælder for en samlet vandløbsstrækning på

27.008 meter fra st. 0 til 27.008 m.

Se også oversigtskort i bilag.

3. Vedligeholdelse

Tillægsregulativet fastlægger bestemmelser for grødeskæringen af ovenstående strækning.

Vandløbsstrækningen er ikke underkastet regelmæssig grødeskæring.

Kommunen foretager 2 årlige gennemgange af Gudenåen:

1. gang inden 1. juni
2. gang inden 1. september

Kommunen kan beslutte at iværksætte grødeskæring i tilfælde af ekstraordinær stor grødevækst.

En evt. grødeskæring gennemføres med maskine og hvis det er store strækninger der slås, bliver den afskårne grøde opsamlet.

På strækninger eller områder, hvor vandstanden er for lav til anvendelse af grødeskærebåde, foretages den nødvendige grødeskæring manuelt.

4. Tillægsregulativets ikrafttræden

Tillægsregulativet har efter offentlig bekendtgørelse været fremlagt for

offentligheden til gennemsyn i perioden fra den 21. januar 2009 til den 18. marts 2009, med opfordring til enhver med væsentlig interesse i vandløbet om at fremsende eventuelle indsigelser og ændringsforslag til vandløbsmyndighe den.

Regulativet træder i kraft efter ankefristens udløb, eller når klagemyndigheden s afgørelse med evt. tilhørende bestemmelser foreligger.

Således vedtaget af Horsens Kommune,

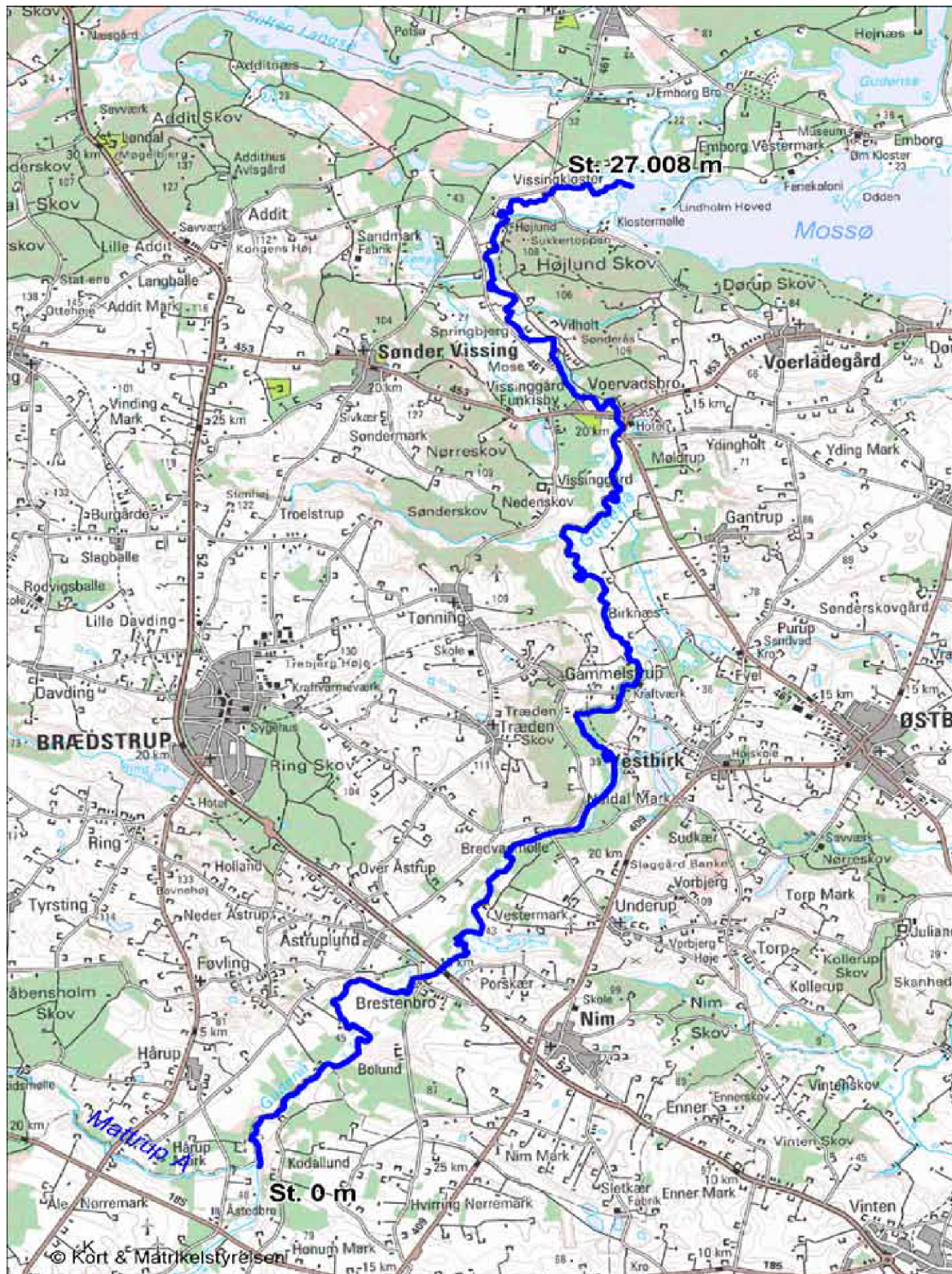
den 28-04-2009

Jan Trøjborg
Borgmester

Niels Aalund
Kommunaldirektør

Afgørelse

Den 04.05.2009 har Miljøcenter Århus godkendt; efter Vandløbslovens § 12 stk. 3 tillægsregulativet for Gudenå, strækning Matstrup Å - Mossø.

Bilag 1: Oversigtskort

side 5

Bilag til tillægsregulativ Gudenå, Matstrup å - Mossø 2008

Indholdsfortegnelse til bilag 2

1.1	Berørt strækning	5
1.2	Målsætning og naturbeskyttelse	5
1.3	Aktuel tilstand	6
1.3.1	Afvandingsmæssige interesser	6
1.3.2	Grøde	6
1.3.3	Hidtidig grødeskæring	6
1.4	Fremtidig forvaltning og tilstand	6
1.4.1	Forvaltningspraksis	6
1.4.2	Konsekvensvurdering	7
1.4.2.1	Afvandingstilstand	7
1.4.2.2	Miljøtilstand	7

Bilag til tillægsregulativ Gudenå, Matstrup Å - Mossø 2008

1.1 Berørt strækning

Omlægningen af vedligeholdelsen af Gudenå vedrører de første 9335 meter efter tilløbet af Matstrup Å, en strækning på 1395 meter efter kantpæl 120 og de sidste 1477 meter af vandløbet inden det løber ud i Mossø. I alt er det regulativets bestemmelser om grødeskæring på 12.207 meter, der ændres ved dette tillæg.

På de resterende strækninger (14.801 meter) bliver der i henhold til regulativet ikke skåret grøde i forvejen.

1.2 Målsætning og naturbeskyttelse

I regionplanen for Vejle Amt godkendt i 2005 er der følgende målsætninger for strækningen:

Vandløb:

A - Særligt værdifuldt vandløb: st. 21.200 til 27.008

B1 – gydevandløb for ørreder og andrelaksefisk: st. 0 – 5.800, 16.700 – 17.900 og 19.100 – 19.600

B2 – Vandløb for ørreder og andrelaksefisk: st. 5.800 – 9.335, 11.235 – 16.700, 17.900 – 19.100 og 19.600 – 21.200

Målsætning for Bredvad Mølleø:

B - Sø med generel målsætning og alsidigt dyre- og planteliv: st. 9.335 – 11235

Den nederste del af Gudenåen fra st. 19.600 og til Mossø indgår i Natura 2000 område N52 og Habitatområde H48, Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenå.

I udpegningsgrundlaget indgår bl.a. naturtyperne 3260 – Vandløb med vandplanter og 6270 – vandløb med tidvis blottet mudder med enårige planter. Desuden følgende arter: Bækklampret, Odder, Damflagermus, Lys Skivevandkalv og Stor Vandsalamander.

Gudenå og nogle af arealerne omkring vandløbet er beskyttet efter reglerne i Naturbeskyttelseslovens § 3.

Gudenåen fra st. 25.531 og til udløb i Mossø, er en del af fuglebeskyttelsesområde nr. F35 Mossø.

side 6

Bilag til tillægsregulativ Gudenå. Matstrupå - Mossø 2008

Gudenå er endelig udpeget som økologisk forbindelseslinje.

1.3 Aktuell tilstand

Gudenå er reguleret på enkelte strækninger. Vandløbet er præget af generelt stor bundhældning for et så stort vandløb (0,5 – 3,2 ‰). Vandløbets bund er meget varieret på strækningen. Der er strækninger der er rige på grus, men der er også stedvis stor forekomst af sand, og på nogle strækninger er der betydelig sandvanding. Bredvad Møllensø er næsten fyldt op med sand.

Gudenåen er på det meste af strækning forholdsvis ureguleret og sammen med det relativt store fald gør det denne del af Gudenåen til et udsædvanlig flot vandløb efter danske forhold.

Vandløbet har endvidere en god vandkvalitet

1.3.1 Afvandingsmæssige interesser

Vandløbet løber i en ådal, hvor det næsten udelukkende er omgivet af engarealer, og hvoraf nogle afgræsses. Desuden er en del af de ånære arealer helt uden landbrugsmæssig udnyttelse. Der er dog en enkelt strækning, hvor vandløbet løber langs med dyrkede arealer. På denne strækning pumpes vandet fra disse marker ud i åen.

1.3.2 Grøde

I 2001 blev vegetationen i Gudenå undersøgt af Gudenåkomiteen. Undersøgelsen er beskrevet i rapport nr. 22, februar 2002, Gudenåkomiteen, "Vegetation i Gudenåen 2001" og i Biologforbundets blad Kasketot nr. 138.

Den omhandlede strækning beskrives således: "I perioder med klart vand giver strækningen fra Åle til Bredvad Mølle næsten oplevelsen af at se ned i et akvarium fyldt med forskellige planter. Store tæppeformede bevoksninger af smalbladet mærke veksler med bevoksninger af brudelys og hestehale i undervandsform, og blandt disse vandformer af kantplanter er der udstrakt bevoksning af vandranunkel, børsteblandet vandaks, enkelt pindsvineknop, fladfrugtet vandstjerne, kruset vandaks og vandpest. Strækningen vurderes at være temmelig enestående efter danske forhold, og den bør prioriteres meget højt i det

fremtidige arbejde for at beskytte åens miljø. Tilsvarende fysiske forhold, ja stedvis endog bedre fysiske forhold, findes på strækningen fra Vestbirk-Søerne til Mossø, men her er vegetationen dårligere udviklet på grund af det uklare vand fra Vestbirk-Søerne."

1.3.3 Hidtidiggrødeskæring

I det hidtil gældende regulativ er omgrødeskæring anført:

"Eventuel grødeskæring udføres normalt med maskine og på steder, hvor der er behov for at sænke vandstanden af hensyn til benyttelsen af de tilgrænsende arealer, eller hvor der er andre grunde til at friholde et strømløb. På strækninger eller områder, hvor vandstanden er for lav til anvendelse af grødeskærebåde foretages den nødvendige grødeskæring manuelt.

Skæringen foretages i givet fald således, at mindst 30 % af grødevæksten bevares af hensyn til vandløbets dyreliv.

Grøden efterlades fortrinsvis langs vandløbets sider. Opsamling af den afskårne grøde foretages enten lokalt langs vandløbet eller ved etablerede grødeopsamlingspladser langs vandløbet.

Dersom det skønnes, at grødevæksten ikke kan medføre skadelig opstuvning, kan skæring udskydes eller helt undlades."

I de seneste mange år har der alene været skåret grøde på strækningen fra Matstrup Å til Bredvad Mølle 2 gange årligt (Station 0 – 9335). Denne grødeskæring er primært gennemført for at kunne føre afskåret grøde fra strækningen mellem Åle og Matstrup Å videre til grødeopsamlingsstedet ved Bredvad Mølle. På strækningen fra kantpæl 120 til Voervadsbro (station 18213 – 19608) og på strækningen fra Lysholtgård til Mossø (station 25531 – 27008) skulle grøden ifølge regulativet normalt skæres 1 gang årligt, men da der ikke har været behov for grødeskæring, har det været undladt.

1.4 Fremtidig forvaltning og tilstand

1.4.1 Forvaltningspraksis

Med baggrund i vandløbets aktuelle tilstand og de vedtagne natur- og miljømålsætninger, samt det begrænsede afvandingsbehov på de ånære arealer ændres grødeskæringen i vandløbet på følgende måde:

De årlige, terminsbestemte grødeskæringer erstattes

af 2 terminsbestemte gennemgange af vandløbet.

En gennemgang indebærer en fysisk gennemsejling af vandløbet med gennemførelse af følgende behovsbestemte indgreb:

1. Fjernelse af sammendrevet materiale i det omfang, dette er til hinder for vandets frie løb og derved skaber problemvoldende opstuvninger af vand.
2. Fjernelse af udefrakommende fremmedlegemer i vandløbet, og
3. Beskæring af træer og buske i det omfang, at disse er til alvorlig og problemvoldende hindring af vandets frie løb.

De to årlige gennemgange gennemføres med følgende terminer: 1. gennemgang inden 1. juni; 2. gennemgang inden 1. september.

Kommunen kan efter konkret vurdering beslutte at iværksætte grødeskæring i tilfælde af ekstraordinær stor grødevækst. Bestemmelsen finder kun anvendelse, såfremt der på en eller flere delstrækninger udvikles en ekstraordinært stor mængde grøde, der dækker hele profilet og såfremt denne grødeskønnes at være til væsentlig gene for afvandingen af de ånære arealer og såfremt det vurderes, at grødeskæring vil kunne afhjælpe problemerne.

Grødeskæringen gennemføres overordnet som strømrødeskæring, det vil sige skæring i en bugtet strømrønde, der så vidt muligt følger tracéet gennem vandløbets dybeste punkter. Hvis der er tale om enkelte delstrækninger, der er lukket af grøde, vil der i første omgang skæres her, inden det besluttes at skære større strækninger af åen.

1.4.2 Konsekvensvurdering

1.4.2.1 Afvandingstilstand

Omlægningen af vandløbsvedligeholdelsen fra 2 årlige grødeskæringer på den øverste strækning til 2 årlige gennemgange forventes ikke at få nogen betydende indflydelse på afvandingstilstanden på de ånære arealer. Det betyder, at der ikke forventes nogen betydende ændringer af forudsætningerne for at kunne fortsætte den nuværende landbrugsmæssige udnyttelse af de ånære arealer. Det kan dog ikke udelukkes, at der i visse perioder vil kunne forekomme

hævet vandstand i vandløbet sammenlignet med situationen før omlægningen af vedligeholdelsen.

Erfaringer fra tidligere år viser, at vandstanden på den øverste strækning ikke er faldet ved den sidste skæring, da grøden er blomstret af og ved at henfalde.

Hvis der bliver problemer med afgræsning af de ånære arealer langs med vandløbet, kan der efter konkret vurdering, foretages en lokal grødeslåning her.

På de strækninger, hvor omlægningen går fra 1 årlig grødeskæring til 2 årlige gennemgange, forventes ingen ændring af afvandingstilstanden, da der ikke har været skåret grøde her siden 1986.

1.4.2.2 Miljøtilstand

Ophør af regelmæssig terminsbestemt grødeskæring er primært begrundet i ønsket om at skabe et bedre miljø i vandløbet, og det er forventningen, at vandløbet hurtigt vil udvise miljømæssige forbedringer i forlængelse af ophøret af grødeskæringen.

Det er forventningen, at vandløbet relativt hurtigt vil udvikle en mere varieret bundtopografi med deraf følgende større variation i dybdeforholdene.

Samlet set forventes ophøret af regelmæssig grødeskæring at bevirke væsentlige forbedringer af vandløbskvaliteten med hensyn til alle de biologiske kvalitetselementer, dels grødens selv, og dels smådyrsfaunaen og fiskefaunaen.

Samtlige disse forbedringer forventes at bidrage positivt til opfyldelsen af såvel den gældende målsætning, som målene i de kommende vandplaner. For grødens vedkommende forventes der udviklet bevoksninger, der med hensyn til artssammensætning og struktur svarer til det bedst opnåelige inden for de givne rammer. For smådyrenes vedkommende forventes ophøret af grødeskæring

at skabe mere stabile sedimentforhold og opretholdelse af en generelt

bedre habitat, hvilket især vil være til gavn for de mest følsomme arter. For fiskenes

vedkommende forventes den mere varierede bundtopografi med udvikling

af både dybere og mere lavvandede partier (høller og stryg) at skabe

grundlag for både større og mere velstrukturerede bestande af de naturligt forekommende arter, især rødliste arten søørred, vil få glæde af den ændrede vedligeholdelse.

Horsens Kommune
Rådhusvej 4
8700 Horsens

Telefon: 76 29 26 45
Telefax: 76 29 27 40

www.horsenskommune.dk

HØRSENS KOMMUNE

TEKNIK OG MILJØ
